GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 170. Joi 1 (13) Augustŭ. 1885.

Brașovŭ, 31 Iuliu (12 Augustŭ) 1885.

In preséra întrevederei dela Gastein organulŭ cancelarului germanŭ „Norddeutsche allg. Ztg.“ a găsitŭ de cuviință a dăscăli puținŭ și pe demonstranții dela Dresda. Numita fóiă a vorbitŭ de „uneltiri neleale“ ale unorŭ ḑiare din Germania și a condamnatŭ nisuințele ce au de scopŭ „a pune pe Germanii Austriei sub patronagiulŭ Germaniei.“

Este clarŭ ce tendință a urmăritŭ articululŭ din „Nord-allg.-Ztg.“ In fața înoitei întrevederĭ la Gastein și în ajunulŭ visitei ministrului de esterne Kalnoky la Varzin, principele Bismarck a voitŭ sĕ dea aliațilorŭ sĕi dela Viena o probă de lealitate și de aceea a slobozitŭ o „dușă rece“ și asupra foilorŭ pangermane.

Nu scimŭ décă limbagiulŭ organului berlinesŭ a avutŭ efectulŭ de-a convinge pe cei din Viena despre acéstă lealitate, vedemŭ însĕ că politicilorŭ din Pesta le-a causatŭ o nespusă bucuriă, deși s'a feritŭ „Nordd-allg.-Ztg“ d'a vorbì și despre laturea unguréscă a demonstrațiunilorŭ din Dresda.

Bismarck declară din nou că ține multŭ la amiciția și la alianța cu Austro-Ungaria și Ungurii se potŭ bucura, pentru că unŭ Ungurŭ (comitele Andrassy) a stăruitŭ mai ântêiu pentru încheiarea acestei alianțe și acum totŭ unŭ Ungurŭ de origine (comitele Kálnoky) merge a treia óră la Varzin spre a cimenta din nou legătura póte chiarŭ prin vr'unŭ zollverein germano-austro-ungarŭ.

Atâtŭ în Austro-Ungaria câtŭ și în Germania nu se aștéptă ca conferința dela Varzin dintre Bismark și Kalnoky se schimbe în vr'unŭ modŭ esențialŭ situațiunea Europei, dér se speră că se va stabili o înțelegere asupra unui punctŭ principalŭ, și anume asupra relațiunilorŭ economice-comerciale dintre cele douĕ state. De stabilirea baselorŭ unei uniuni vamale nu póte fi vorba încă deórece se opunŭ în cale pedecĭ: diferința valutei, a sistemului de dări, a monopolurilorŭ precum și alte multe întocmirĭ, dér cea mai mare pedecă este sistemulŭ vamalŭ protecționistŭ susținutŭ de cancelarulŭ germanŭ.

Inchiderea hermetică a statelorŭ are consecințe fatale, și unŭ tractatŭ de tarifurĭ între Austro-Ungaria și Germania încă nu se póte încheia, de órece tractatulŭ de pace din Frankfurt a acordatŭ Franciei favorisarea cea mai mare și apoi cum s'ar puté — ḑicŭ foile vienese — ca Francia sĕ se bucure, în casulŭ unei reuniunĭ, de aceléașĭ favorurĭ ca Austria aliată?

Cu tóte acestea se crede, că cei doi cancelarĭ se vorŭ încercá la Varzin sĕ afle unŭ espedientŭ în acéstă privință. De se vor puté séu nu înlătura greutățile se va vedé după întórcerea contelui Kalnoky; atâta se scie că o uniune vamală între Austro-Ungaria și Germania va provocá formarea unei contra-uniunĭ între statele, carĭ se vorŭ vedé lovite în comerciulŭ lorŭ, și deci acestŭ planŭ póte că nu se va esecutá.

Deocamdată se asigură că s'a recunoscutŭ de amêndoi aliații, că e necesarŭ sĕ se pună capĕtŭ rĕsboiului vamalŭ, deórece prin sporirĭ vamale, prin retorsiune și represalii în contra statelorŭ strĕine nu se vindecă relele economice. Favorisarea comerciului internaționalŭ între tóte statele este o necesitate economică.

Afară de cestiunea vamală mai este și viitórea întrevedere dintre împĕratulŭ Austriei și Țarulŭ, ce se vede că va forma obiectulŭ sfătuirilorŭ dela Varzin. Caracteristică este scirea, ce se colportéză tocmai acum de către foile inspirate, că pe lângă monarchii Austro-Ungariei și Rusiei va asistá la întrevederea din Kremsier și prințulŭ de corónă alŭ Germaniei. In legătură cu acésta scire se anunță că ministrulŭ rusescŭ Giers va conferí și elŭ la rêndulŭ sĕu cu Kalnoky séu cu Bismark, séu cu amêndoi.

Intrevederea din Kremsier nu va fi așadér decâtŭ o continuare a întrevederei dela Skierniewice. Austro-Ungaria este din nou multŭ pețită și îmbrățișată de către prietenii dela nordŭ. Avemŭ sĕ ne așteptămŭ óre la vr'o nouă acțiune asemenea celei dela 1877/8?

Ovreii în România.

D. *Dumitru Brătianu*, vechiu președinte alŭ consiliului de ministri, publică în „Națiunea“ de Marțĭ următorulŭ articulŭ, semnatŭ de d-sa, cu privire la plângerile Ovreilorŭ pe la Londra:

O telegramă din Londra cu data dela 7 Augustŭ s. n. ḑice: »Lordulŭ Salisbury a primitŭ astăḑĭ o deputațiune de israelițĭ venițĭ sĕ céră intervențiunea puterilorŭ semnătóre alŭ tratatului din Berlinŭ pentru a se pune capĕtŭ persecuțiunilorŭ, ale cărorŭ victime arŭ fi Evreii în România.“ Demersulŭ Israeliților, despre care ne vorbește acéstă telegramă, ar fi unŭ lucru de o fórte mică importanță și nicĭ ar merita sĕ fie relevatŭ. Dacă este o plăcere pentru Israelițĭ a se tânguì la Lordul Salisbury și pentru Lordul Salisbury a auḑi tânguirile lorŭ, le urămŭ sĕ-șĭ pótă procura în tóte ḑilele o asemenea plăcere inofensivă, dar totŭ de odată inutilă. In adevĕrŭ astăḑĭ când în România, de ar mai putea fi vorba de persecuțiunĭ, suntŭ persecutațĭ nu Evreii, ci Românii de Evreii posesorĭ de moșii, Lordul Salisbury, ca sĕ pótă face ceva, ca sĕ scutéscă pe Evrei de desagrementulŭ de a se mai lamenta ar trebuì sĕ aibă putința de a-'i oprì sĕ scótă țipete nu numai când suntŭ lovițĭ dar și când ei lovescŭ, séu d'a gonì pe toțĭ Evreii din România.

Precum am mai ḑis'o, demersulŭ Evreilorŭ, despre carĭ vorbirămŭ, în elŭ însușĭ nu însemnéză nimicŭ; póte avea însĕ o mare gravitate ceea ce urmărescŭ cei carĭ au pusŭ din nou în mișcare fără scirea lorŭ pe Evreii din Londra. In totŭ casulŭ, acusațiunile nedrepte ale acestorŭ din urmă au sĕ facă de sigurŭ de urâtŭ cu Românii coreligionarilorŭ lorŭ din România.

Israeliții de aicĭ, fiindŭ că nu potŭ reuși a face sĕ înțelégă pe cei din Londra că suntŭ mistificațĭ și înpinșĭ înainte de o mână inamică, au, credemŭ, datoria și dreptulŭ sĕ protesteze într'unŭ modŭ formalŭ și categoricŭ în contra plângerilorŭ nefundate adresate Lordului Salisbury, și tótă lumea le va da creḑĕmântŭ, căcĭ, negreșitŭ, ei trebue sĕ cunóscă mai bine ceea ce se petrece în România și sĕ aibă mai multă grijă de interesele lorŭ decâtŭ filantropii din Londra.

Sperŭ că nimenĭ nu va pune la îndoială sinceritatea părerii ce-mĭ permitŭ a emite aicĭ. Nu sunt așa de disgrațiatŭ de natură, nicĭ atâtŭ de ignorentŭ încâtŭ sĕ potŭ fi ispititŭ a urĭ pe cei carĭ nu suntŭ de ginta și de religiunea mea. Compătimescŭ cu celŭ ce sufere și mĕ simțŭ fericitŭ când îi potŭ da o mână de ajutorŭ, fără a-lŭ întreba cine este și de unde vine.

Dumitru Brătianu.

SCIRILE ḐILEI.

Camera comercială din Clușiu s'a ocupatŭ în ședința dela 8 Augustŭ n. cu reînoirea convențiunii comerciale cu România. Camera s'a pronunțatŭ pentru convențiune din considerarea intereselorŭ speciale ale Ardealului, declarândŭ că unŭ rĕsboiŭ vamalŭ ar amenința cu nimicire industria acestei țĕrĭ. Chiar și 14% din productele de esportŭ ale Ungariei mergŭ în România, și érăși morile și fabricile de spirtŭ ale Ungariei au trebuință de grâulŭ și cucuruzulŭ din România. Camera cere delăturarea inconvenienţelorŭ din convențiunea ce expiră și unŭ tarifŭ specialŭ pentru articolii industrialĭ ai Ungariei, ca sĕ pună capĕtŭ pagubei ce îndură din causa convențiunei actuale industria ungară din partea celei austriace pe teritoriulŭ României. Camera mai dorește ca sĕ se facă sfĕrșitŭ abusurilorŭ funcționarilorŭ românĭ de vamă, făcêndu-se o stilisare precisă; în schimbŭ ea e înclinată a da cerealelorŭ române unŭ tarifŭ vamalŭ avantagiosŭ, permițêndŭ totodată importulŭ vitelorŭ din România, sub condițiunea ca România sĕ corĕspundă cerințelorŭ legii sanitare pentru animale. Memorandulŭ cuprinde patruspreḑece cóle tipărite.

—0—

In comuna Covasințŭ de lângă Aradŭ, notarulŭ comunei Teodorŭ Popŭ, pe când mergea acasă cu fiulŭ sĕu séra pela 10 óre, a fostŭ împușcatŭ dreptŭ în inimă rĕmânêndŭ la momentŭ mortŭ. Fiulŭ sĕu, juristŭ în anulŭ alŭ doilea, se aruncă asupra ucigașului, îi smulse arma și luptându-se cu elŭ îlŭ răni greu la gâtŭ. Ucigașulŭ a fostŭ predatŭ de către gendarmĭ subprefecturei din Șiria. Se ḑice că ucigașulŭ a comisŭ omorulŭ din rĕsbunare la însărcinarea mai multora.

—0—

Ni se comunică, că Sâmbăta trecută séra pe la 10 óre a căḑutŭ peste Malnașŭ și ținutulŭ lui grindină de mărimea nucei. Stricăciunele suntŭ așa de marĭ, că nu se mai cunósce nicĭ ce felŭ de sĕmĕnăturĭ au fostŭ pe câmpŭ.

—0—

Têrgulŭ anualŭ ce s'a ținutŭ în Preșmerŭ la 5 și 6 Augustŭ n. a fostŭ mai multŭ slabŭ decâtŭ de mijlocŭ. Vânḑĕtorĭ erau destui, dar cumpĕrătorĭ puținĭ. S'au vêndutŭ cu totulŭ 1068 vite cornute și 404 cai, adecă abia a treia parte decâtŭ în anulŭ trecutŭ. Lipsa de banĭ se simte peste totŭ.

—0—

Visita vestițilorŭ scriitorĭ francesĭ la Budapesta dă prilejŭ unui ḑiarŭ »patrioticŭ« sĕ scrie: Intórcerea *inimilorŭ ungurescĭ către Francia* e o puternică *chiḑășiă de pace*; ea atêrnă, asemenea unui greu pondŭ, de acelŭ șovinismŭ germanŭ și francezŭ, care ar putea aduce cea mai cumplită ciocnire între cele douĕ puternice și culte state; ea 'i o bunătate pentru totŭ pămêntulŭ. Ca martorĭ ai sĕrbătórei păcii vinŭ prietenii noștri Francezĭ și apariținea lorŭ ajută la *asigurarea păcii lumei*. In adevĕrŭ, de nu venéu Francesii în Pesta, se prăpădea pămêntulŭ.

—0—

O espedițiune orientală, sprijinită de guvernulŭ din Pesta, a pornitŭ sĕ facă în penisula balcanică studii istorice, etnografice, geologice și economice. Espedițiunea va dura trei lunĭ.

—0—

Din Panciova se scrie, că peste colonia Giangăilorŭ Hertelendyfalva a căḑutŭ grindindă e mărimea oului, spărgêndŭ coperișele și ferestrele caselorŭ. Sĕmĕnăturile din împrejurime suntŭ aprópe totalŭ nimicite.

—0—

Din Deva se scrie »Tageblatt«-ului, că din causa mulțimei pómelorŭ, mai mulțĭ economĭ au hotărîtŭ sĕ aranjeze pe la jumĕtatea lui Septemvre o esposițiune de alte fructe. Pe liste se va însemna și cantitatea pómelorŭ ce'sŭ de vêndutŭ de fiecare soiŭ.

—0—

Ni se scrie din Chirileu: In 27 Iuliu v. amŭ avutŭ a îndura o nenorocire ne mai pomenită pe locurile nóstre; era o ḑi cu o căldură tropică, din când în când ridicându-se norĭ. Pe la 6 óre după améḑĭ se ridică dela nordŭ-vestŭ unŭ uorŭ cumplitŭ, cu tunete și fulgere grozave, cu o ferbere cumplită și unŭ zuzetŭ ne mai auḑitŭ. Pre la 7 óre unŭ vêntŭ orcanŭ aduse după elŭ plóiă repede, vêntulŭ descoperea și dobora totŭ ce'i sta în cale. Apoi urmă o grindină parte ca oulŭ de porumbŭ, parte ca oulŭ de găină, și unele bucățĭ ca palma de late și cu 10—12 colțurĭ, care numai într'unŭ pătrarŭ de oră

grădinile, câmpurile, cucuruzele le-au ruptŭ, le-au sdrobitŭ la mai multe sate: S. Margita, Chirilĕu, Vidrascu, Mirastĕu, Lerintzfalĕu, Luca, Irimia mare, Satulŭ nou. In aceste din urmă au făcutŭ mai marĭ stricăciunĭ; la Chirilĕu, cucuruzele au fostŭ mai în pergă, şi nu le-au ruptŭ aşa cumplitŭ, dară ovesele nesecerate suntŭ nimicite, precumŭ şi fasolea, castraveţii, pómele şi tabaculŭ în Irimia, Lerintzlaiĕu, şi alte sate unguresci pre Niragiu.—T. M.

—0—

Din raportulŭ despre gimnasiulŭ superiorŭ gr. cat. din Beiuşŭ pe anulŭ 1884, edatŭ de P. **Minuţŭ**, directorŭ, vedemŭ că în anulŭ trecutŭ au ꞅropusŭ 18 profesorĭ, au ascultatŭ 219 şcolarĭ, s'au declaratŭ maturĭ 16 din 20 octavanĭ. Biblioteca şi colecţiunile geografice s'au înmulţitŭ binişorŭ. Raportulŭ cuprinde şi o lucrare a prof. Ionŭ Buteanŭ: »Câteva observărĭ la cestiunea ortografiei«.

—0—

Afacerea *documentelorŭ croate* póte avea încă remarcabile urmărĭ. Partida pe care se sprijinea până acum guvernulŭ se disolvă, spune „Bud. Tgbl". Unii membri vréu sĕ intre în oposiţiune, alţii sĕ 'şĭ depună mandatele şi numai o mică parte stă neclintită pe lângă Banŭ. Purtarea acestuia în cestiunea documentelorŭ a produsŭ o adêncă impresiune în tótă ţéra. Chiar partizanii lui de până acum ḑicŭ, că nu'i vrednicŭ a ocupa postulŭ în care se află. Se crede că Banulŭ îşĭ va cere curêndŭ dimisionarea, mai cu sémă că nicĭ cei din Budapesta nu suntŭ prea mulţămiţĭ cu elŭ.

—0—

»Românulŭ scrie, că s'au începutŭ negociărĭ pentru a se face unŭ trenŭ de ocasiune dela Bucurescĭ la Budapesta, cu unŭ scădĕmêntŭ de 50 la sută. Deja 126 de persóne au luatŭ angajamentulŭ d'a profita de acestŭ trenŭ. Trenulŭ va pleca în Septemvre şi biletele vorŭ fi valabile 30 de ḑile.

—0—

Ḑiarulŭ din Iaşĭ »Lupta« propune o întrunire a tuturorŭ elementelorŭ oposiţunei din România, la Bucureşcĭ orĭ la Iaşĭ. Intrunirea sĕ se ocupe cu cestiunile economice şi financiare ale ţĕrei.

—0—

Pentru ocuparea unui postŭ vacantŭ de institutorŭ la scóla elementară de copii germană-evangelică din Bucureşcĭ au petiţionatŭ 82 de persóne, şi anume 61 din Germania, 4 din România, 14 din Ardealŭ şi câte 1 din Elveţia, Rusia şi Anglia.

—0—

† O ştire tristă ne aducŭ ḑiarele din România. *Alexandru Creţescu*, distinsulŭ şi demnulŭ prim-preşedinte alŭ Inaltei Curţĭ de Casaţiune, a încetatŭ din viaţă Duminică, 28 Iuliu. Alexandru Creţescu a fostŭ tótă viaţa lui unŭ omŭ de onóre. Ridicatŭ prin meritele sale până la cea mai înaltă tréptă a ierarchiei judecătorescĭ, elŭ s'a mĕnţinutŭ aci cu demnitate. Impovăratŭ de 62 de anĭ, elŭ n'a pregetatŭ nicĭ odată a'şĭ face datoria; colegii şi subalternii sĕi dela Inalta Curte de Casaţiune îlŭ avéu de modelŭ în acésta.

Aplicarea legei despre egala îndreptăţire.

Din centrulŭ Ardélului, Iuliu 1885.

In Ungaria în timpulŭ mai recentŭ a devenitŭ proverbială ḑicerea, că *legea s'a făcutŭ ca sĕ nu fie aplicată.* Cu deosebire se ḑice acésta despre legea de egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ.

Cu tóte acestea nu arareorĭ auḑĭ provocându-se bărbaţĭ de statŭ de ai Ungariei la liberalismulŭ constituţiunei maghiare, carele nu ar fi sĕ-şĭ afle părechiă în lume.

Recunóscemŭ atâta şi noi, că constituţiunea ungară este liberă, însĕ liberalismulŭ constituţiunei ungare nu se estinde şi asupra celorlalte naţiunĭ, carĭ compunŭ statulŭ ungarŭ. Căcĭ deşi suntŭ legĭ, carĭ reguléză referinţele între naţiunéa guvernantă maghiară şi naţiunile nemaghiare, acele suntŭ numai legĭ scrise pe hârtiă şi nepuse în aplicare în cea mai mare parte a lorŭ.

Vomŭ servi cu câteva specimene de legĭ ce ḑicŭ acele şi ce ne rĕspundŭ guvernanţii, când ceremŭ sĕ se pună în aplicare legea.

Articolulŭ de lege XXXVIII ex 1868, carele tractéză despre instrucţiune, în cap. II § 10, ḑice: »Institute publice de învĕţămêntŭ în modulŭ prescrisŭ de lege potŭ ridica şi potŭ susţine confesiunile esistente în patriă, societăţile şi singuraticii, comunele şi statulŭ.« *Aşa sună legea.* Când însĕ confesiunea gr. orientală română a cerutŭ încuviinţarea ridicărei unui gimnasiu românescŭ în Caransebeşŭ, ministrulŭ a rĕspunsŭ că nu se póte. *Aşa se aplică legea.*

Câtŭ de ilusoriu este § 1 articlulŭ de lege XLIII ex 1868, carele asiguréză şi de nou garantéză egala îndreptăţire a tuturorŭ concetăţenilorŭ din Ungaria şi Ardélŭ, se póte vedé şi din acea împrejurare, că guvernanţii nu voiescŭ sĕ scie nimica de regularea dreptului representativŭ şi aducerea aceleiaşĭ legĭ uniforme şi pentru concetăţenii din Ardélŭ, carea domnesce în Ungaria propriu ḑisŭ în acestŭ respectŭ. § 3 art. de lege XLIII din 1868 ḑice aceste: Concetăţenii Ungariei din părţile ardelene până la altă îngrijire a legislativei se vorŭ representa în dieta ţĕrei pre basa legilorŭ votate în dieta maghiară dela Cluşiu în 1848, şi anume pe basa art. II ex 1884 a dietei cluşiane.

Naţiunile nemaghiare se simtŭ nedreptăţite prin acéstă lege de representare, căcĭ pre basa acestei legĭ le este imposibilă representarea în legislativă. Cu deosebire noi Românii, carĭ în Ardélŭ suntemŭ elementulŭ celŭ mai preponderantŭ ne simţimŭ atâtŭ de nedreptăţiţĭ în acestŭ respectŭ, încâtŭ mai bine observămŭ o ţinută passivă faţă cu legislativa ţĕrii, decâtŭ sĕ ne amestecămŭ în lupta electorală *până când se susţine acéstă lege provisoriă.* Căcĭ în una şi aceeaşĭ ţĕră trebue sĕ fiă una şi aceeaşĭ lege, una şi aceeaşĭ libertate, unulŭ şi acelaşĭ dreptŭ; cu tóte aceste guvernanţii Ungariei nu voiescŭ a scĭ de acésta, ci rĕspundŭ că nu vorŭ sacrifica ei elementulŭ maghiarŭ din Ardélŭ *de dragulŭ* Românilorŭ şi alŭ Saşilorŭ. *Şi acésta este egala îndreptăţire!*

Dar legislativa Ungariei din anulŭ 1868 a venitŭ în contraḑicere cu sine însăşĭ. Căcĭ pre când în § 1 art. de lege XLIII din anulŭ 1868 asiguréză egala îndreptăţire a naţiunilorŭ conlocuitóre în statulŭ ungarŭ, pre atuncĭ articlulŭ de lege XLIV din 1868 în întroducerea sa vorbesce de o naţiune maghiară unitară nedivisibilă în statulŭ ungarŭ (oszthatlan egységes magyar nemzet) şi încunjiură cu privilegie limba naţiunei maghiare în prejudiţiulŭ celorlalte limbĭ din patriă, decretândŭ de limbă oficiósă a statului limba maghiară.

Ce este dreptŭ disposiţiunile §§-ilorŭ următorĭ din acestŭ articulŭ de lege tindŭ a da órecare dreptŭ şi a regula folosirea limbei proprie naţiunilorŭ nemaghiare. Dar se scie unde a ajunsŭ şovinismulŭ persónelorŭ oficióse în timpulŭ mai din urmă cu aplicarea legei.

Mai vĕrtosŭ dispoţiţiunile § 26 din articululŭ de lege 43 ex 1868 nu suntŭ respectate de guvernanţĭ în ceea ce privesce naţiunile nemaghiare din Ungaria. Pentru importanta lui lăsămŭ sĕ urmeze aicĭ acestŭ § în tótă estensiunea lui.

„Precum a statŭ şi până aci în dreptulŭ fiecărui cetăţénŭ alŭ patriei de orĭcare naţionatitate arŭ fi, precum şi orĭcărci comune, bisericĭ, comunităţĭ bisericescĭ, aşa şi de aicĭ înainte îi stă în dreptŭ a ridica cu puterile proprie séu prin asociare institute inferióre, medii şi superióre de învĕţămêntŭ. Spre acestŭ scopŭ şi pentru promovarea şi desvoltarea limbei, artelorŭ, sciinţei, economiei, meserielorŭ şi a comerciului, singuraticii fii ai patriei potŭ forma societăţĭ şi reuniunĭ pentru ridicarea de institute sub asupiciele legalĭ ale statului, îşĭ potŭ face statute, potŭ lucra în înţelesulŭ regulelorŭ aprobate de guvernulŭ statului, potŭ aduna fondŭ de banĭ şi acela sub supraveghiarea statului îlŭ potŭ întrebuinţa spre scopurĭ naţionale legale.

Frumosŭ sună şi acestŭ § ca şi mulţĭ alţii şi cetindu-lŭ cineva, carele nu scie trista aplicare a lorŭ ar trebui sĕ esclame: »Feriicţĭ cetăţenĭ, carĭ compuneţĭ statulŭ Ungarŭ!« Vomŭ aminti însĕ numai unŭ esemplu spre a arĕtá cu ce cumpănă se mĕsură dreptatea în Ungaria. Românii au voitŭ sĕ înfiinţeze o societate cu numele *„Opinca,"* alŭ cărei scopŭ după statute era cultivarea simţĕmêntului naţionalŭ în societatea românéscă. Suşternându-se însĕ statutele ministrului de interne spre aprobare, aceste fură respinse de ministrulŭ respectivŭ. In acelaşĭ timpŭ ministrulŭ întărì statutele *„societăţii de cultură maghiară ardelénă,"* carea după statutele ei îşĭ estinde activitatea asupra altorŭ popóre şi nu se mărginesce la naţiunea maghiară. *Nouă dovadă de egala îndreptăţire.*

Sĕ mai amintimŭ ce ḑice § 27 din acelaşĭ articulŭ de lege. §. 27 reguléză umplerea oficielorŭ în statŭ. Accentuéză, că capacitatea personală va fi îndreptariulŭ spre acésta şi că nu se póte face deosebire de naţionalitate pentru ridicarea în orĭ care oficiu de statŭ esistentŭ în ţéră, séu pentru orĭ şi care demnitate. Ba încă ḑice că se va îngriji guvernulŭ, ca sĕ se aplice din deosebitele naţiunĭ nemaghiare persóne cu cunoscinţă perfectă a limbelorŭ patriei în diregĕtoriele de juḑĭ ai ţĕrei şi cu deosebire în cele de fişpanĭ (prefecţĭ).

Intru câtŭ se respectéză acestŭ § ŏ, vorbéscă starea faptică actuală. Noi Românii nu avemŭ nicĭ unŭ fişpanŭ din sângele nostru, avemŭ doi vice-comiţĭ în totŭ regatulŭ ungarŭ, unŭ singurŭ preşedinte de tribunalŭ, câţiva juḑĭ la tabla regéscă şi la curiă.

După tóte aceste, orĭce omŭ nepreocupatŭ va recunósce, că în Ungaria legea de egală îndreptăţire este făcută numai pentru a seduce cu ea opiniunea publică a Europei. Constituţiunea ungară se laudă cu legea de egală îndreptăţire, ea este numai pe hârtiă, ér în pracsă, în realitate egala îndreptăţire în Ungaria nu esistă.—I.

Prin ce se ruinéză poporulŭ?

Din Câmpiă, Iuliu 1885.

I.

Inteliginţa şi moralitatea, precum şi esistinţa unui poporŭ e strînsŭ legată de starea lui materială, aşa câtŭ fără de acésta putemŭ ḑice că e desperată orĭ ce nisuinţă de înaintare. Miseria poporului nostru şi decădinţa lui materială e isvorulŭ nenumĕratelorŭ rele ce le sufere naţiunea română, şi tocmai pentru aceea trebue sĕ fimŭ cu o atenţiune deosebită şi sĕ conlucrămŭ din tóte puterile pentru înaintarea stărei materiale a acestui poporŭ, trebue sĕ cercămŭ cari suntŭ causele ruinărei şi decădinţei lui materiale, ce remedii s'arŭ puté luá pentru es-

---

FOILETONŬ.

Migraţiunea plantelorŭ.

Natura ne înfăţişéză celŭ mai măreţŭ spectaculŭ întru aflarea mijlócelorŭ spre a acoperì cu vegetaţiune tótă suprafaţa globului. Intr'unŭ locŭ ea încredinţéză acéstă operă imensei fecundităţĭ ce a acordatŭ specielorŭ. Intr'altŭ locŭ ea adoperă mijlócele cele mai ingeniόse şi mai variate pentru a transporta dela unŭ locŭ la altulŭ fructele şi sĕmênţele vegetale.

Mai nainte însĕ de a intra în cestiune, fiă-mĭ permisŭ a face o mică teoriă asupra producţiunei primitive a vegetaţiunei:

Pre o bucată de stâncă umedă, după cum a fostŭ la începutŭ fiă-care porţiune de pămêntŭ eşită din sinulŭ océnului, se desvóltă mai ântêiu nisce vegetale fórte simple şi de o formă scorţósă, care se întinde pre suprafaţa ei. Aceste suntŭ nisce *fungĭ microscopicĭ, muschĭ, lichenĭ etc.*, carĭ îşĭ tragŭ nutrimêntulŭ lorŭ din aerŭ, adecă *acidulŭ carbonicŭ* şi *umeḑéla necesară*, absorbindŭ *vaporii de apă* din atmosferă, neavêndŭ rădĕcinĭ cu alŭ cărorŭ ajutorŭ sĕ-şĭ tragă nutrimêntulŭ necesarŭ din pămêntŭ, elŭ însuşĭ fiindŭ prea tare şi lipsitŭ de acelŭ nutrimêntŭ.

Aceste organisme, avêndŭ o viaţă scurtă preste puţinŭ se veştejescŭ şi putreḑescŭ formézâ unŭ stratŭ de pămêntŭ vegetalŭ, unŭ felŭ de *humus*, care deşi încă supţire póte sĕ dea nascere la alte vegetale mai superióre, unui erbuşŭ compusŭ din *vegetale graminee*, carĭ acoperŭ tótă suprafaţa stâncei, transformatŭ de aci înainte într'unŭ pămêntŭ roditorŭ şi producĕtorŭ de plante, cu organe reproductive: *cu florĭ, fructe şi sĕmênţe*, carĭ se succedŭ înălţându-se dela erbaríi la arbuste, şi dela aceste la arborĭ viguroşĭ şi dotaţĭ cu o viaţă perenală.

Ceea ce se vede producêndu-se în miniatură, aceeaşĭ s'a produsŭ şi în mare.

Pre suprafaţa primitivă a globului stâncósă, tortuósă, négră şi fórte accidentală, de abia scăpată de convulsiunile plutonice, de curêndŭ liniştită şi încă fumegândă, însĕ humectată din causa marei cantităţĭ de vaporĭ de apă cu carĭ era încărcată atmosfera, împreună cu acidŭ carbonicŭ desvoltatŭ din desele erupţiunĭ vulcanice — se formă mai ântêiu o scórţă de plante celulóse şi fórte simple, de carĭ amintii mai susŭ. Acestora le urmară alte plante din ce în ce mai superióre şi capabile de a se reproduce pre sine cu o fecunditate variabilă. După legile progresului, natura şi-a desvoltatŭ şi perfecţionatŭ opera sa în amêndouĕ regnele organice începêndŭ dela fiinţele cele mai inferióre şi mergêndŭ treptatŭ din desvoltare în desvoltare până la cele mai superióre; în casulŭ de faţă începêndŭ cu plantele *acotiledóne* séu *criptogame* şi ajungêndŭ până la fanerogamele *dicotiledóne.*

Numĕrulŭ celŭ mare de sĕmênţe ce-lŭ producŭ unele plante este în adevĕrŭ surprinḑĕtorŭ. Astfelŭ englesulŭ Ray a constatatŭ într'o capsulă de Macŭ 32,000 de sĕmênţe, ér Linée pre o tulpină de Tăbacŭ 40,000. Dodari consideră multŭ mai superiorŭ numĕrulŭ fructelorŭ, ce se potŭ culege de pre unŭ Ulmŭ. După dênsulŭ acestŭ arbore produce preste 529,000 de fructe (sumare), conţinêndŭ fie-care câte o sĕmênţă.

Este învederatŭ că, dacă tóte aceste sĕmênţe arŭ rĕsărì în fie-care primăvéră, după câteva generaţiunĭ aceste plante arŭ acoperì tótă suprafaţa globului. Insĕ multe cause împedecă acéstă invasiune ameninţătóre: omulŭ, animalele, clima, cultura chiarŭ pune stavilă atarei propagaţiunĭ nefolositóre. Uneorĭ chiarŭ plantele se distrugŭ unele pre altele ca şi animalele. Cei dintêiu născuţĭ ai unui solŭ virginŭ rĕmânŭ sufocaţĭ de cătră cei carĭ îi succedŭ. După o pajişte urméză unŭ tufişŭ, ér acesta móre la umbra arborilorŭ celorŭ marĭ ai unei pădurĭ vigurόse, pentru că este lipsitŭ de lumină şi

terminarea acestorŭ rele şi cari arŭ fi cele mai bune mijlóce, prin cari s'arŭ pute înainta acéstă stare.

Mii de vieţĭ s'au stinsŭ şi nenumĕrate moşii romănescĭ au trecutŭ în mânĭ strĕine din causa lăţirei bĕuturilorŭ spirituóse în poporŭ. Acéstă epidemiă uriciósă a luatŭ dimensiunĭ însemnate în tóte părţile, dér nicăirĭ nu credŭ sĕ domnéscă aşa de înfricoşatŭ ca în Câmpiă. Causa o atribuimŭ curţilorŭ boerescĭ, de carĭ Dḑeu nu a lăsatŭ scutite decâtŭ fórte puţine comune românescĭ din Câmpiă. Aceste curţĭ în cea mai mare parte numai întru atâta mai sciu preţui poporulŭ românescŭ încâtă îlŭ folosescŭ de asemenea dobitócelorŭ la cultivarea agrilorŭ lorŭ. Ḑiua şi nóptea muncesce ţĕranulŭ românŭ în brézda domnilorŭ şi nimicŭ altă rĕsplată nu li-se dă, decâtŭ »ţipăulŭ« celŭ amarŭ şi pânea ca nesănătósă. Spre a pute consuma unŭ astfelŭ de nutremêntŭ bietulŭ ţĕranŭ e silitŭ sĕ recurgă la ajutorulŭ vinarsului ca sĕ-şĭ mai amorţéscă trupulŭ spre a pute înghiţi acea pâne de care se ferescŭ chiar şi cânii domnilorŭ, şi apoi sĕ se întórcă érăşĭ în brézda neînduraţilorŭ boerĭ. Astfelŭ, în lipsa nutremêntului suficientŭ fiind vinarsulŭ luatŭ ca unŭ mijlocŭ de traiu, poporulŭ s'a dedatŭ aşa de tare cu elŭ încâtŭ astăḑĭ le este uşorŭ domnilorŭ ca în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ sĕ-şĭ ducă la lucru în clacă comune întregĭ românescĭ pentru preţulŭ bagatelŭ de-o ferie (vadră) orĭ douĕ de vinarsŭ.

In modulŭ acesta s'a iscatŭ patima beţiei care în multe locurĭ este aşa de înrădăcinată câtŭ omulŭ 'şĭ perde orĭce speranţă de a-o mai pute stêrpi. Unŭ bunŭ preotŭ din Câmpiă însĕ ni-a arĕtatŭ în faptă că nicĭ acéstă rană nu e incurabilă.

In părţile nóstre adecă se află o comună românéscă care mai înainte de asta cu câţiva anĭ era cufundată în rele şi fărădelegĭ mai ca şi Sodoma de odinióră. Nefericitulŭ poporŭ s'a enervatŭ, s'a sărăcitŭ, s'a demoralisatŭ şi a devenitŭ aprópe incapabilŭ de fapte bune. Causa acestorŭ rele era beţia. In timpulŭ acesta Dḑeu le-a trimisŭ lorŭ unŭ preotŭ căruia deşi îi zăcea la inimă mai pre susŭ de tóte binele şi fericirea poporului sĕu, dér când a vĕḑutŭ mulţimea patimilorŭ celorŭ rele de cari era cuprinsŭ a trebuitŭ sĕ despereze de a'lŭ mai pute mântui. De aceea şi-a îndreptatŭ atenţiunea mai alesŭ asupra »generaţiunei celei tinere,« punêndu'şĭ de gândŭ ca sĕ-şĭ creeze şie-şĭ unŭ poporŭ alesŭ şi plăcutŭ înaintea ómenilorŭ şi a lui Dḑeu. Urmândŭ esemplulŭ lui Christosŭ, acestŭ preotŭ păşi în mijloculŭ prunciorŭ din a cărora societate nu se depărtá diua şi nóptea, pe acestia i adăpostea în jurulŭ casei sale şi cu ei se folosea mai în tóte afacerile sale economice, i-a dedatŭ la lucru i-a făcutŭ muncitorĭ, moralĭ şi virtuoşĭ. E de însemnatŭ însĕ, că la casa acestui preotŭ spirituósele n'au fostŭ în usŭ niciodata, dér a fostŭ şi este renumită casa lui în privinţa »mâncărilorŭ celorŭ bune,« cu cari îşĭ ţine lucrătorii, aşa câtŭ poporulŭ de sine a venitŭ la convingerea că „mai bine este sĕ mérgă la d. părinte la lucru decâtŭ la alţii pentru că deşi nu capĕtă vinarsŭ dér celŭ puţinŭ trăesce bine.«

Timpulŭ a trecutŭ, copilaşii au devenitŭ junişanĭ ba în parte şi bărbaţĭ cu familii, carĭ în crescerea fiilorŭ sĕi de asemenea urméză esemplulŭ preotului lorŭ. Dintre bĕtrânii satului unii au muritŭ, alţii s'au îndreptatŭ şi astăḑĭ în cârciuma evreului nu are trecere vinarsulŭ ci numai butelii de bere, din care evreulŭ neavêndŭ destulŭ câştigŭ, aḑĭ mâne va trebui sĕ ia lumea în capŭ şi sĕ fugă din mijloculŭ acelui poporŭ, pre care atâtŭ de multŭ l'a smulsŭ şi l'a înşelatŭ.

Sĕ vedemŭ acum care este rĕsplata acestui preotŭ?

Cu câtva timpŭ mai înainte preotulŭ căḑuse la patŭ greu bolnavŭ, în jurulŭ patului sĕu şedé familia cuprinsă de durere ér la căpĕtâiu lăcrămau câţiva poporenĭ. La începutŭ credeamŭ că acestia suntŭ niscai consângenĭ orĭ nepoţĭ de-ai preotului, dér mai târḑiu folosindu-mĕ de ocasiune i-amŭ întrebatŭ şi mi-au rĕspunsŭ că ei »nu suntŭ în legătură de sânge, dér suntŭ fiii d-lui preotŭ care de multe rele i-a mântuitŭ şi pre mulţĭ din ei i-a îmbogăţitŭ căcĭ de când Dḑeu ilŭ trimise între ei, jucuţelŭ în satulŭ lorŭ n'a intratŭ dér, nicĭ fênulŭ d-lui preotŭ plóia pre câmpŭ nu l'a apucatŭ pentru că poporulŭ recunoscĕtorŭ e gata a lăsa tóte ale sale şi a sări preotului întru ajutorŭ de atâtea orĭ de câte orĭ cere lipsa.« Etă dér că poporulŭ scie sĕ fiă recunoscĕtorŭ faţă de adevĕraţii sĕi părinţĭ sufletescĭ, şi precum însu-mĭ am vĕḑut—nu cred sĕ-şĭ pótă cineva purtá economia s'a cu atâta sporŭ şi aşa mare uşurinţă ca acestŭ preotŭ. Unŭ argumentŭ viu e acésta că prin o hrană bună şi nutritóre se póte scóte din poporŭ şi patima beţiei. Probeze orĭ şi cine şi se va convinge că pre lângă nesce mâncărĭ bune, lucrătorii sĕi vorŭ fi strădalnicĭ şi mulţămiţĭ deşi nu vorŭ căpĕtá vinarsŭ, pentru că vinarsulŭ îlŭ folosesce poporulŭ mai multŭ de nĕcazŭ în lipsa hranei bune. De aceea ar mai fi de doritŭ, ca fruntaşele poporului nostru cari suntŭ preotesele sĕ-şĭ instrueze baremĭ pre cele mai alese din poporenele lorŭ la arta bucătăriei pentru că scimŭ prea bine că o bucătărésă bună din materialŭ puţinŭ va sci pregăti mâncărĭ mai bune decâtŭ femeile nóstre din poporŭ cu pradă mare şi materialŭ multŭ.

Suntemŭ rugaţĭ a da locŭ următórei plângerĭ, la care nu putemŭ adauge decâtŭ că reînoimŭ declararea făcută în privinţa corespondentului „Brutus“ din Blaşiu:

Ce e cu Brutus?

Unŭ corespondentŭ alŭ »Gazetei,« sub numele de „Brutus“, a scrisŭ în Nr. 129 alŭ acestei foi din a. c. despre esamenele de cualificaţiune a învĕţătorilorŭ din Archidiecesa Albei-Iulia-Făgăraşŭ.

Direcţiunea preparandiei din Blaşiu află cu cale a suspiţiona pe subscrisulŭ ca autorŭ alŭ acelei corespondenţe. On. Redacţiune a »Gazetei,« la cererea mea, ca sĕ se esprime francŭ şi fără reservă de sunt eu orĭ nu acelŭ Brutus, binevoi a declara categoricŭ în N-rulŭ 140 alŭ fóiei sale, că nefundată e suspiţionarea. Dar suspiţionarea totŭ nu încetă; cu datulŭ de 10 Iuliu vedemŭ o corespondenţă a direcţiunei institutului preparandialŭ din Blaşiu, publicată în Nr. 150 alŭ „Garetei,“ unde aceea direcţiune ḑice, că Brutus *şedea apróape de presidiu* cu ocasiunea ţinerei esamenului, şi că acelŭ Brutus, care şedea apróape de presidiu, *trebuia bine sĕ scie cum merge şi airea, chiarŭ şi la preparandiile de statŭ.*

De óre-ce eu şedêmŭ la esamenulŭ din cestiune mai apróape de presidiu, de óre-ce eu îmĭ făcui studiile pedagogice la statŭ, urma că eu sunt acelŭ Brutus. Şi acéstă aserţiune fù lăţită şi cu graiulŭ viu pe la superiorii din Blaşiu. Dar acéstă aserţiune e cu totulŭ nefundată; unŭ mare neadevĕrŭ a susţinutŭ adecă direcţiunea preparandiei din Blaşiu când a ḑisŭ că eu sunt acelŭ Brutus, autorulŭ corespondenţei din N-rulŭ 129 alŭ »Gazetei«, referitorŭ la esamenele de cualificaţiune a invĕţătoriloŭ gr. cat. Dreptŭ aceea rogŭ pe on. direcţiune a preparandiei din Blaşiu sĕ ia notiţă, cum că nefundate i au fostŭ suspiţiunile şi neadevĕrate insinuările faţă de mine

Iónŭ Popŭ Reteganulŭ,
învĕţătorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 12 Augustŭ. — După cum spune „Nemzet“, judele curialŭ Szentgyörgyi se va numí în curêndŭ secretarŭ de statŭ în ministeriulŭ de justiţiă.

PESTA. 12 Augustŭ. — Óspeţii francesĭ au depusŭ înainte de améḑĭ o corónă pe statua lui Petöfi. Copée a declamatŭ cu acéstă ocasiune o poesiă compusă cu deplinŭ efectŭ. Manifestarea, la care au asistatŭ la o sută de mii de ómenĭ, a avutŭ unŭ caracterŭ fórte imposantŭ. După ce s'a cântatŭ „Szozat“ şi „Marseillaise“, mulţimea se împrăştiă.

ORADEA MARE, 12 Augustŭ. — Episcopulŭ Lipovinczky a muritŭ.

MARSILIA, 12 Augustŭ. — Erĭ au fostŭ 39 morţĭ de coleră.

BERLINŬ, 12 Augustŭ. — Kalnoky a sositŭ aci.

SIMLA, 12 Augustŭ. — Cu sfêrşitulŭ anului se vorŭ înfiinţa în Lahora tabere de instruţiă pentru 50 de mii de ostaşĭ. Armata englesă din India s'a întăritŭ cu 6000 de ómenĭ. Guvernulŭ chibzuesce organisarea armatei indigenilorŭ.

TELEGRAMA PART. A „GAZ. TRANS.“

Şomcuţa-mare, 12 Augustŭ. — Adunarea de erĭ din Băsescĭ a Românilorŭ fù imposantă. Patru sute cincĭ-ḑecĭ participanţĭ. Inaite cu speranţa în Dumneḑĕu.

Arêndarea regalului de cârciumăritŭ în Năsĕudŭ.

Dela Năsĕudŭ primimŭ aḑĭ în 12 Augustŭ st. n. următórea telegramă:

Nr. 643. Publicaţiunea de licitaţiune a regalului de cârciumăritŭ escrisă sub Nr. 333/1885 oprindu-se de către ilustritatea Sa Domnulŭ comisaru regescŭ Br. Desideriu Banffy, comitele supremŭ alŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ, sub nr. 1000 din 9 Augustŭ 1885 se revócă, licitaţiunea nu se va ţiné în 17 l. c. ceea ce se dă de scire pe calea pe care s'a escrisŭ.

Din şedinţa comisiunei administraţiunei fondului scolasticŭ centralŭ grăniţărescŭ şi de stipendie.

Năsĕudŭ, 11 Augustŭ 1885.

Preşedintele: *Mihălaşŭ.* Secretarulŭ: *Ioachimŭ Mureşianu.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

căldură, condiţiunile necesare unei vieţĭ vegetative.

Fecunditatea unorŭ ciupercĭ (fungi) este în adevĕrŭ prodigiósă. Frisius a calculatŭ preste 10 milióne de spore la unŭ singurŭ individŭ din acéstă familiă, la specia numită *Reticularia maxima.* Alte specii, totŭ din acéstă familiă, au o progenitură şi mai abundentă. Aşa, fecunditatea speciei *Lycoperdon giganteum* (Bĕşica porcului gigantică) este atâta de mare, în câtŭ seminciórele lui microscopice (sporele) se calculéză la miliarde.

Şi cu tóte că ele suntŭ invisibile ochiului nearmatŭ, fiă-care din ele póte produce o ciupercă, care într'o nópte ajunge la mărimea unei curcubete (tălfŭ) Şi se póte ḑice fără exageraţiune că, dacă din întâmplare ar fi sĕmĕnatŭ totŭ globulŭ pământului cu sporele acestui vegetalŭ şi dacă ele ar rĕsări tóte d'odată, ne-amŭ pomeni într'o diminéţă cu tótă suprafaţa globului acoperită cu acéstă ciupercă.

Aerulŭ împlinesce celŭ mai importantŭ oficiu în migraţiunea şi diseminaţiunea vegetalelorŭ. Multe sĕmênte uşóre suntŭ înzestrate cu fulgĭ şi cu aripĭ membróse, pentru ca sĕ pótă fi mai cu înlesnire transportate de suflarea vêntului.

Cunóscemŭ cu toţii Păpădia (Taraxacum officinale,) Barba caprei (Tragopogon pratensis,) mai multe specii de scăeţĭ. După ce celelalte părţĭ ale flórei se veştejescŭ şi cadŭ, rĕmâne receptaclulŭ singurŭ încoronatŭ cu o căpăţină globulósă, aşa numitulŭ *papus*, formatŭ din *achenie*, conţinêndŭ seminciórele plantei şi provĕḑute fiecare cu câte o steluţă de fulgĭ, resturile sepalelorŭ. Aceştĭ fulgĭ suntŭ adevĕratele aripĭ ale acestorŭ fructicele, carĭ luate de vêntŭ împlu aerulŭ în luna lui Maiu şi începutulŭ lui Iuniu, transportate fiindŭ la marĭ distanţe de loculŭ originei lorŭ, spre a propaga specia la o estensiune câtŭ se póte mai mare. Multe plante din familia Compuselorŭ presentă acestŭ fenomenŭ, din astă causă speciile ei suntŭ rĕspândite pre tótă suprafaţa globului şi constituescŭ a ḑecea parte din întréga vegetaţiune.

Aerulŭ face încă şi mai multŭ. In vêrtejurile sale desrădăcinéză nu numai arborĭ, ci şi plante mai micĭ, prin carĭ le răpescŭ din loculŭ nascerei lorŭ şi le face sĕ cadă departe sub formă de *plóiă vegetală.* Aci voiu amintĭ d-lorŭ, unŭ fenomenŭ istoricŭ-biblicŭ fórte importantŭ, pre care toţĭ l'amŭ învĕţatŭ în copilăria nóstră şi pre care unii din d-v. îlŭ predaţĭ astăḑĭ copiilorŭ în scólă, însă sub altă formă, sub formă religiósă, deşi elŭ nu aparţine religiunei nóstre, ci aparţine celei mosaice a cărei continuaţiune este religiunea nóstră, fenomenŭ pre care ni-lŭ descrie Biblia*) sub numele de *mană cerésca.*

Nisce *lichenĭ* (plante scorţóse) din munţii Asiei, călĕtorindŭ prin mijloculŭ nuorilorŭ, absorbŭ umeḑélă din aerŭ, adică vaporĭ de apă şi crescŭ în timpulŭ peregrinaţiunei lorŭ. Ardicaţĭ dela pămêntŭ pre când erau numai câtŭ gămălia unui acŭ, după viagiulŭ lorŭ aerianŭ, când cadŭ departe de stânca lorŭ nativă dobêndescŭ volumulŭ unei alune şi se depunŭ asupra deşertului nĕsipŭ în formă de bóbe ca cele de smeură séu de mure, transportate aci de furtune. Aceste bóbe, carĭ parŭ a cădé din cerŭ forméză câteodată straturĭ gróse şi estinse pre pămêntŭ, şi oferŭ unŭ alimentŭ plăcutŭ călĕtorului ostenitŭ şi flămândŭ, care după ce şi-a golitŭ traista cu merinde, în mijloculŭ acelui oceanŭ de nĕsipŭ nu are de unde şi cu ce se şi-o mai umple.

Mana ceréscă cu care se nutriau Evreii rătăcitorĭ prin pustiă provenia din aceste ploi de lichenĭ comestibilĭ. Specia de care vorbimŭ este examinată, descrisă şi botezată de către botaniştĭ cu numele de *Lecanora esculenta.*

(Va urmă.)

—o—

*) Cartea eşirei (Exodulŭ) capŭ XVI. v. 12—36.

Nr. 133 es 1885.
S. sc. D.

(3—3)

Concursŭ.

Devenindŭ vacantă stațiunea învĕțătoréscă dela scóla gr. cat. românéscă din Borgo-Tiha pentru ocuparea acesteia, se escrie concursŭ:

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ:

1. Salarŭ anualŭ de 220 fl. v. a.

2. Șése orgii de lemne de focŭ, ce le prestézâ comuna exclusivŭ pentru folosulŭ învĕțătorului.

3. Cortelŭ liberŭ și folosința unei grădinĭ în mărime de 1400☐.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ, au a-șĭ înaintá suplicele instruite cu carte de botezŭ, cu testimoniu de cualificațiune, de eventualulŭ servițiu de pănă acuma și de moralitate, precum și atestatŭ de cualificațiune din limba maghiară, pănă inclusive 29 Augustŭ st. n. 1885 la adresa presidiului senatului scolasticŭ gr. cat. din Borgo-Tiha.

Alegerea se va efeptuí la 30 Augustŭ a. c.

Dela Senatulŭ scolasticŭ districtualŭ greco-catolicŭ.

Năsĕudŭ, la 4 Augustŭ 1885.

Președintele
Gregoriu Moisilŭ,
vicariu foran.

Preferintele
Dr. C. Moisilŭ,

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.4	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu	5.56	5 58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.31
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.03
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.0
Szolnok	10.37	3.4	7.2	9.11	11.4
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.3	6.24	—
Clușiu	—	10.01	5.05	6.43	—
	12 05	10.16	—	7.0	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11 28	—
Blașŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.4
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6 42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.55
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.07
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.